

Wat is grasland waard?

Klaas Sikkema

Met botanische schattingen kan het grasland beoordeeld worden als leverancier van ruwvoer of als onderdeel van het landschap. Voor deze beoordeling is naast herkenning van plantensoorten ook kennis nodig over de indicaties die de voorkomende plantensoorten geven voor de groeiomstandigheden. Het PR heeft een full-colour handleiding gemaakt voor het schatten en beoordelen van vegetaties op grasland, perceelsranden en in sloten. In dit artikel wordt de handleiding toegelicht.

Schatten

In percelen grasland en op perceelsranden wordt de zodedichtheid en het bezettingspercentage per plantensoort geschat.

In sloten hebben we zowel te maken met planten die in de bodem wortelen als met in het water zwevende en op het water drijvende plantensoorten. Dit is de reden, dat we hier spreken van totale bedekking en massa-aandelen per soort.

Bij alle botanische schattingen is de totale groene massa altijd 100 %.

In de handleiding wordt de werkwijze bij het maken van deze schattingen uitvoerig beschreven.

Landbouwkundige beoordeling

Met de gemaakte schattingen kan het grasland beoordeeld worden op voederkwaliteit en vochtvoorzieningstoestand. In de handleiding is aan de hand van de mate van voorkomen van bepaalde indicatiegroepen een indeling gegeven naar deze criteria. Tevens wordt de graslandverbetering uitvoerig behandeld.

Kwaliteit als veevoer

Factoren als droge-stofproductie, smakelijkheid, verteerbaarheid en de voederwaarde (VEM)

bepalen de waarde van de grassoorten voor voederdoeleinden. Op grond hiervan worden de in het Nederlandse grasland voorkomende grassoorten onderverdeeld in goed, matig en slecht. Het aandeel landbouwkundig goede grassen en vooral het aandeel Engels raigras bepaalt de kwaliteit van de grasmat als veevoer.

Vochtvoorziening

De vochtvoorzieningstoestand van grasland heeft grote invloed op de botanische samenstelling en bepaalt in hoge mate de landbouwkundige gebruiksmogelijkheden. Onder vochtvoorziening wordt verstaan: de gemiddelde vochtvoorziening over een aantal jaren. De hoogte van het grondwater gedurende het jaar, het vochtleverend vermogen van de bovengrond en eventueel aanwezige storende lagen bepalen in belangrijke mate de vochtvoorzieningstoestand. Droge percelen worden vaak gekenmerkt door het voorkomen van plekken met veldbeemdgras; natte percelen door geknikte vossesstaart. Aan de hand van de mate waarin droogte- en/of

Een grasmat met veel Engels raigras levert hoge kwaliteit ruwvoer.

vochtindicatoren voorkomen, kan de vochtvoorzieningstoestand worden vastgesteld.

Graslandverbetering

Als de botanische samenstelling landbouwkundig gezien te wensen overlaat kan worden overgegaan tot graslandverbetering. Het aandeel Engels raaigras speelt hierin een cruciale rol. Het voorkomen van te veel straatgras en/of kweek vormt in de praktijk vaak de reden om tot herinzaai over te gaan.

Vaak is in deze percelen de waterhuishouding een beperkende factor.

Beoordeling op natuurwaarde

Een flink aantal veehouders in Nederland combineert landbouw al met natuur. Naar verwachting zal dit aantal de komende jaren nog toenemen. Bemestingstoestand en vochtvoorziening bepalen voornamelijk de soortensamenstelling.

In de handleiding zijn plantensoorten naar indicatiegroepen ingedeeld. Aan de hand van de mate, waarin plantensoorten uit een bepaalde indicatiegroep voorkomen wordt een indeling naar globale natuurwaarde gegeven.

Percelen grasland

Een lagere bemesting zal leiden tot soortenrijker en bloemrijker grasland. Hoge bemesting en een daarmee gepaard gaand intensief gebruik leidt daarentegen tot een soortenarme grasmat met een lage natuurwaarde.

Percelen met enig relief, waar op korte afstand variatie in vochtvoorziening voorkomt, bieden de beste mogelijkheid voor gevarieerd en soortenrijk grasland.

Perceelsranden

Perceelsranden vormen in het agrarische landschap vaak elementen met een afwijkende plantengroei.

Naast bemestingstoestand en vochtvoorziening zijn beheer en slootonderhoud hierop van grote invloed. Bij perceelsranden langs houtopstanden zijn beschaduwing en vochtonttrekking door de houtopstand vaak beperkende factoren.

Sloten

Sloten en vaarten hebben in het agrarische landschap een belangrijke functie voor de waterbeheersing.

Slootvegetaties geven aanwijzingen omtrent de voedselrijkdom en de mate van vervuiling van het water. Voedselrijkdom is een van de

belangrijkste factoren, die de waterkwaliteit bepaalt.

In grote delen van Nederland wordt het slootwater tevens gebruikt als drinkwater voor het vee en is het ook uit dit oogpunt van belang de waterkwaliteit te kennen.

Grasmat met veel kweekhaarden komt in aanmerking voor herinzaai.

Bestelwijze

De Handleiding 'Beoordeling grasland- en slootvegetatie' is te bestellen door *f* 15,- over te maken op Rabobanknr. 1125 54 989 van het PR te Lelystad met vermelding: Handleiding Graslandvegetatie.

Drinkwater voor het vee moet van goede kwaliteit zijn.

